

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____
(підпис)
“ ____ ” _____ 201__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності
6.030509 «Облік і аудит»

за темою:
«Облік та контроль доходів та витрат операційної діяльності
(на прикладі ФОП Шишкін Є.В)»

Виконавець:
Студентка обліково-економічного
факультету 41 групи
Ковбаско К.В. _____
/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Кузіна Р.В. _____
/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ	6
1.1. Економічна сутність та умови визнання доходів і витрат.....	6
1.2. Класифікація доходів і витрат підприємства.....	10
1.3. Порівняння вимог ПСБО та МСФЗ щодо обліку доходів і витрат ...	25
РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСКИЙ ОБЛІК ДОХОДІВ І ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА ФОП ШИШКІН Є.В.	28
2.1. Склад та порядок обліку доходів підприємства.....	28
2.2. Облік операційних витрат підприємства.....	33
2.3. Особливості формування інформації про доходи і витрати підприємства в умовах застосування автоматизованої форми обліку та напрями удосконалення.....	37
2.4. Облік доходів і витрат на прикладі.....	39
РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	55
3.1. Мета та джерела перевірки операцій.....	55
3.2. Контроль операцій щодо обліку доходів і витрат на підприємстві ..	58
ВИСНОВКИ	63
Список використаних джерел	66
Додатки	72

ВСТУП

Актуальність теми обумовлена великою кількістю підприємств та безліччю контрагентів з якими відбувається операційна діяльність. Адже в наш час, підприємства прагнуть якомога сильніше мінімізувати свої витрати. Це обумовлено значним розвитком транспортних технологій та технології в сфері комунікації. Якщо ще якихось 20 років тому, більшість тогочасних підприємців малого та середнього бізнесу навряд чи могли уявити співпрацю з більш, аж пів сотнею поставників, при цьому, навіть, безпосередньо, не зустрічаючись з ними особисто. Зараз же, така практика не тільки можлива, але й широко застосовується, що означає наявність великої кількості як доходів, так і витрат.

В даній роботі маємо справу з готельним бізнесом. Тож варто зазначити, що специфіка діяльності підприємств готельного господарства полягає в тому, що проблемні ситуації, як правило, виникають в ході виробничого процесу. Вони є спонтанними та, часом, непередбачуваними, а значить, повинні вирішуватися максимально швидко й бути дієвими. У сучасних умовах господарювання клієнти потребують швидкого, а іноді, миттєвого обслуговування. Період надання деяких послуг, таких як демонстрація номерів, поселення, бронювання, прибирання, вимірюється не тривалим періодом, а годинами і навіть хвилинами. В таких випадках постає питання: що є найбільш важливим? Професіоналізм персоналу чи, як не дивно б це звучало – везіння?

Недарма ж, на початку 2018 року, італійські вчені, виконавши комп'ютерне моделювання, з'ясували, що розум та працьовитість, частіше за все, не впливають на успішність людини. Ключову роль грає фортуна [30]. Проте, чи так це, коли права стосується обліку?

Проблеми сутності витрат й доходів, а також, їх оптимізації в обліку були розглянуті багатьма науковцями, зокрема, можна виділити таких, як Я.О. Остапенко, С. О. Ніколаєвої, Л.Е. Дяченко, Н.Ю. Мардуса, О.О. Кузьменко, Л.І. Лежненко, Ф.Ф. Бутинець, В. В. Сопко, Ю.Б. Слободяник, Л.Г. Ловінська,

Ю.А.Маначинська, О.В. Коба та багато-багато інших. Однак, деякі питання все ще являють собою білі плями систем обліку, оподаткування та контролю.

Мета дослідження. Зважаючи на вищесказане, бачимо, що існує необхідність оптимізації та вдосконалення облікових та контрольних систем, особливо в питаннях, що стосуються процесів фіксації доходів та витрат. А також знаходження та визначення єдиних підходів з точки зору як обліку, так і фіскальних органів.

Задачі дослідження. Для досягнення вищезазначеної мети, необхідно:

1. Дослідити економічну сутність, умови визнання та класифікацію доходів і витрат згідно з державними стандартами України.
2. Проаналізувати та провести порівняння вимог щодо обліку, згідно з ПСБО та МСФЗ.
3. Розглянути склад та порядок обліку операційних доходів та витрат, їх практичне застосування.
4. Оцінити особливості формування інформації про доходи і витрати підприємства в умовах застосування автоматизованих форм та з'ясувати доцільність й актуальність використання існуючих систем.
5. Запропонувати методи та процедури здійснення контролю на підприємстві.
6. Розробити деякі види робочих документів та оптимізувати процес надання послуг задля отримання більшої величини прибутку.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження виступають процеси обліку, оподаткування та контролю, що відбуваються на базі Apart Hotel «Sopranо», що є власністю приватного підприємця ФОП Шишкіна Є.В.

Предмет дослідження. У даній роботі предметом дослідження виступають процеси отримання та обліку доходів, а також витрат та їх контролю, з використанням аналітичних прийомів на прикладі готельного господарства, власником якого є ФОП Шишкін Є.В.

Методи дослідження. Під час роботи над даним дослідженням, була застосована наступна методологія:

- збір та аналіз різноманітних суджень та думок великої кількості науковців задля дослідження теоретичної частини обліку доходів та витрат підприємств;
- порівняння публікацій останніх років та динаміки змінення суджень для розкриття принципових різниць між національними та державними стандартами;
- робота з автоматизованими системами підприємства, експериментація з їх можливостями та використання скріншотів для відображення процесу діяльності та висвітлення результатів дослідження у роботі;
- аналіз динаміки зміни завантажень підприємства за останні 3 роки для можливості формування дієвих рекомендацій щодо покращення та вдосконалення методів отримання доходу.

Інформаційна база дослідження. Під час дослідження, інформаційною базою виступали матеріали, переважно зібрані в мережі інтернет (статті, публікації інтернет-конференцій, дані офіційних вісників), інформація сайтів Міністерства Фінансів, Державної служби статистики та офіційного порталу Верховної Ради України (закони, національні та міжнародні стандарти тощо), дані електронної Національної бібліотеки України, імені В. І. Вернадського та Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки, імені М.С. Грушевського. А також облікові та звітні дані, зібрані під час переддипломної практики на підприємстві ФОП Шишкін Є.В.

Публікації та апробація результатів дослідження. Деякі аспекти досліджуваної теми, також були представлені та обговорені на II Міжнародній науково-практичній онлайн-конференції «Сучасна наука: теорія і практика» в м. Катовіце 12 квітня 2018 року [8].

ВИСНОВКИ

Обираючи для дослідження дану тему, за мету бралася необхідність дослідження доходів та витрат підприємства, а також їх аналіз та вивчення особливостей й специфічних рис обліку готельних підприємств. Як бачимо, таких винятковостей дійсно багато.

У даній роботі були використані нормативні документи, проаналізовані статті періодичних видань та розглянуті наукові праці багатьох дослідників. А також, розглянуто доходи та витрати як зі сторони національних стандартів, так і міжнародних.

Окремої уваги заслужив факт існування відмінностей, як між українськими та міжнародними стандартами, так і те, що МСФЗ постійно модернізуються та змінюються. Враховуючи, що Україна все більше тяжіє до світових стандартів якості та намагається модернізувати вагомні аспекти обліку, варто постійно стежити та не пропускати нововведення й оновлення міжнародних стандартів.

Також, були виявленні різні особливості, що переслідують облік витрат та доходів готельної сфери. Зокрема, великої уваги заслуговує облік такого доходу, як сервісна плата, тобто, так звані «чайові». Це питання підіймалося вже неодноразово, в тому числі, й під час дискусіювання на онлайн-конференції в м. Катовіце (Польща). В роботі воно також детально висвітлено, наведені декілька варіантів рішення цієї проблеми, а найголовніше, запропоновано необхідність створення єдиного підходу з точки зору різних аспектів, як з позиції обліку, так і оподаткування, з метою уникнення двозначних трактовок та зменшення можливості знаходження «білих плям» законодавства, через які його можна обходити.

Також були розглянуті характерні риси. А саме: одночасність виробництва та споживання, періодичний (сезонний) характер, відносно велика питома вага постійних витрат, терміновість обслуговування та необхідність

зменшення часу, затраченого на поселення. Для рішення цих проблем, були розроблені та запропоновані форми, а також, методи їх заповнення, які дозволили більш, ніж вдвічі скоротити час перебування гостя за стійкою реєстрації, більш того, мінімізувати втручання, безпосередньо гостя в процес заповнення особисто.

З боку аналізу, було проведено дослідження завантаженості номерного фонду за останні 3 роки квітня місяця. Було висвітлені події, що відбувалися в 2016 та те, як керівництво на них реагувало. А також, відмічений спад в 2018 році та ймовірні його причини. Й звісно, надані відповідні рекомендації, щодо оптимізації процесу та уникнення простоїв, а саме, щодо зміни цін, залежно від навантаженості, за рахунок співпраці з іншими готелями та розширення клієнтської бази.

Стосовно контролю, було детально проаналізовано стан підприємства з середини, на проходженні переддипломної практики. Після чого було розроблено план проведення аудиту деяких ділянок підприємства та, відповідно, виконання аналітичних операцій, щодо дослідження цих ділянок. Результати досліджень знайшли відображення у власноруч розроблених документах у відповідних додатках. А також, було запропоновано перелік дій на III квартал для підсилення та оптимізації процесу контролю на підприємстві із вказанням суб'єктів виконання аналітичних операцій. Одним із важливих доповнень до пропозицій, варто виділити необхідність захисту клітинок, заповнюваних співробітниками під час роботи, задля уникнення правопорушень та будь-яких загроз, що можуть в подальшому їх викликати.

Багато з тих рекомендацій, що були наведені в цій роботі, були озвучені, безпосередньо, перед керівництвом, з детальними роз'ясненнями щодо їх виконання та вже готовими розробленими документами та формами для впровадження. Таким чином, підприємство й самостійно вже має змогу вживати певні міри щодо покращення ведення обліку та удосконалення процесу надання послуг.

Однак, деякі проблеми все ще потребують більш детального розгляду та опрацювання, а також, нових ідей та інноваційних поглядів. Адже не варто забувати, що наука та техніка рухається вперед й в же в не надто віддаленому майбутньому існує ймовірність й зовсім вимирання професій, пов'язаних безпосередньо з обліком, аудитом та оподаткування. Тож, в наших руках недопущення цього, шляхом розвитку власних навиків критичного мислення та унікальності й переважання людського мозку та його унікальних здібностей над комп'ютером.

Список використаних джерел

1. Binotel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.binotel.ua>. – Назва з екрану.
2. Félix Cadet, Pierre de Boisguilbert précurseur des économistes 1646–1714 / Félix Cadet. – Paris: Guillaumin. – 1871.
3. Google Docs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.google.com/intl/ru_uA/docs/about/. – Назва з екрану.
4. Hotel management system [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.otelms.com/ua/>. – Назва з екрану.
5. IAS 23 – Borrowing Costs [Online], available at: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias23>.
6. IFRS 15 – Revenue from Contracts with Customers – Overview [Online], available at: <http://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs15>.
7. IFRS 6 – Exploration for and Evaluation of Mineral Resources [Online], available at: <https://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs6>
8. Nowoczesna nauka: teoria i praktyka: Mater. II Międz. Konf. Nauk. Prakt. / Pod red. S. Gorniaka. Katowice: Nowa nauka. – 2018. – 300 s.
9. Ricardo David On the Principles of Political Economy and Taxation / David Ricardo . – GB, London. – 1817.
10. Smith Adam An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations / Adam Smith. – London. – 1776
11. William Petty A Treatise of Taxes & Contributions [Online], available at: <http://historyofeconomicthought.mcmaster.ca/petty/taxes.txt>.
12. Ловінська Л.Г. Бухгалтерський облік: навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Л. Г. Ловінська, Л. В. Жилкіна, О. М. Голенко та ін. – Київ: КНЕУ. – 2012. – 370.
13. Глушач А. В. Трансакційні витрати вимірювання на ринку праці України і шляхи їх оптимізації / А. В. Глушач // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Економічна. -

2011. - Вип. 961. - С. 39-46. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhE_2011_961_6.

14. Демидчик А. Е. Поучение гераклеопольского царя своему сыну Мерикара / Под редакцией В.И. Кузицина. – История Древнего Востока: Тексты и документы. – М.: Высшая школа, 2002. – С. 17-23.

15. Електронний кабінет платника [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cabinet.sfs.gov.ua>. – Назва з екрану.

16. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб–підприємців та громадських формувань. Сайт Міністерства юстиції України. – Електронний ресурс. Режим доступу: <https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>. – Назва з екрану.

17. Єдиний податок – 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.golovbukh.ua/article/5936-qqq-16-m10-31-10-2016-diniy-podatok-2016>. – Назва з екрану.

18. Кенигштейн И. Советы выпускникам из школы: самые востребованные профессии в будущем [Електронний ресурс] / И. Кенигштейн // Телеканал Новини 24. – 2017. – Режим доступу: https://24tv.ua/sovetyi_vyipusknikam_iz_shkolyi_samyie_vostrebovannyye_professii_v_budushhem_n972200. – Назва з екрану.

19. Коба О. В. Витрати підприємства та їх класифікація для потреб управління й економічного аналізу / О. В. Коба, Ю. Ю. Миронова // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Вип. 4. – С. 99-103. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_4_23. – Назва з екрану.

20. Кузьменко О. О. Формування принципів та завдань управління доходами туристичного підприємства / О. О. Кузьменко, Т. І. Ткаченко // Бізнес Інформ. – 2017. – № 2. – С. 166-171. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_2_25. – Назва з екрану.

21. Лежненко Л. І. Особливості визнання та оцінки доходу від операційної діяльності за П(С)БО та МСФЗ / Л. І. Лежненко, М. А. Шамборська

// Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2016. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_5_44. – Назва з екрану.

22. Лоханова Н. О. Облік у системі управління економічною стійкістю підприємств: інституціональний підхід: дис. д-ра екон. наук : 08.00.09 / Лоханова Наталія Олексіївна. – Одеса, 2013. – 573 с.

23. Маначинська Ю.А., Змістові характеристики готельних послуг та їхній вплив на облік фінансових результатів / Ю.А. Маначинська // Облік, аналіз, аудит. – № I (54). – Чернівці. – 2016. – С. 2-6.

24. Маначинська Ю.А.. Удосконалення обліку сервісної плати на підприємствах готельного господарства / Ю.А. Маначинська // Облік, аналіз, аудит. – № II. – Чернівці. – 2017. – С. 3-8.

25. Мардус Н. Ю. Особливості обліку доходів і витрат підприємства: проблеми та шляхи вдосконалення / Н. Ю. Мардус, Х. П. Єлізарова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2015. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2015_20_4_61. – Назва з екрану.

26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід»: Міжнародний документ від 01.01.2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_025. – Назва з екрану.

27. Мягкова О.В. Необхідність та Перспективи Розвитку Косорсингу Функцій Внутрішнього Аудиту / О.В. Мягкова. – Київ. – 2017. – С. 160-162.

28. Лоханова Н. О. Облік виручки по договорах з клієнтами – нові підходи до визнання відповідно до МСФЗ 15 / Н. О. Лоханова // Інвестиції: практика та досвід. – № 21. – 2014. – С. 38-41.

29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 07.02.2013 р. №73. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. – Назва з екрану.

30. Невар В. Госпожа Удача: компьютерная модель раскрыла залог успеха [Електронний ресурс] / Невар В.// Мир 24. – 2018. – Режим доступу:

<https://mir24.tv/news/16294717/gospozha-udacha-kompyuternaya-model-raskryla-zalog-uspeha>. – Назва з екрану.

31. Опульська Ю.В. Облік доходів від операційної діяльності підприємств / Ю.В. Опульська , Н. В. Мужевич // Науковий вісник. – Тернопіль. – 2017. – С. 4-22.

32. Остапенко Я.О. Бухгалтерський облік і контроль доходів і витрат підприємств готельного господарства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Я. О. Остапенко / Мін-во освіти і науки України, Нац. ун-т вод. господарства та природокористування. - Рівне, 2015. - 21 с.

33. Палій В.Ф. Управлінський облік витрат та доходів / В.Ф. Палій – М.: ІНФРА. – 2006. – 279 с.

34. Парасій–Вергуненко І. Стратегічний аналіз ефективності витрат на персонал: методологічні та методичні аспекти / І. Парасій–Вергуненко // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. – 2016. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2016_1_22. – Назва з екрану.

35. Податковий кодекс України від 2.12.2010 г. , № 2755–VI. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Назва з екрану.

36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» [Електронний ресурс]: затв. Наказом М–ва фінансів України від 29.11.1999 № 290. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>. – Назва з екрану.

37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]: затв. Наказом М–ва фінансів України від 31.12.1999 № 318. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. – Назва з екрану.

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» [Електронний ресурс]: затв. Наказом М–ва фінансів України від

28.04.2006 № 415. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06>. – Назва з екрану.

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин» [Електронний ресурс]: затв. Наказом М–ва фінансів України від 26.08.2008 № 1090. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0844-08>. – Назва з екрану.

40. Потриваєва Н. В. Нормативно–правові особливості облікового забезпечення витрат та доходів діяльності підприємств / Н. В. Потриваєва, Т. О. Кореновська // [Електронний ресурс] : Вісник аграрної науки Причорномор'я. – № 1. – 2016. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vanp_2016_1_4. – Назва з екрану.

41. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон Верховної Ради України від 16.07.1999 р. № 996–XIV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. – Назва з екрану.

42. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення [Електронний ресурс] : Закон Верховної Ради України від 16.11.2017 № 2210–VIII. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2210-19>. – Назва з екрану.

43. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування [Електронний ресурс]: затв. Наказом М–ва фінансів України від № 291 від 30.11.1999. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

44. Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг [Електронний ресурс]: затв. Наказом Держтурадміністрації України від 16.03.2004 № 19. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04>. – Назва з екрану.

45. Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку [Електронний ресурс]: затв. Наказом Мінфіну України від 19.06.2015 № 578 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

46. Самборський О. В. Витрати за економічними елементами в системі управління та контролю за витратами / О. В. Самборський // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 7. – С. 38–42. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_7_11. – Назва з екрану.

47. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : [навч. посіб.] / В.В. Сопко. – К. : КНЕУ. – 2006. – 526 с.

48. Сначов М.П, Корчаковская М. В. Основні етапи розвитку систем обліку витрат / М. П. Сначов // KIPDF. – 2016. – Режим доступу: https://kipdf.com/_5add9edc7f8b9a789e8b45c6.html. . – Назва з екрану.

49. Чумак Л. Ф. Сучасні шляхи вдосконалення системи управління витратами з метою підвищення конкурентоспроможності підприємства / Л. Ф. Чумак, М. О. Литвиненко // Бізнес Інформ. – 2017. – № 3. – С. 213–218. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_3_35. – Назва з екрану.

50. Шиманська К. В. Стан діяльності підприємств готельного господарства в Україні та особливості: обліково–контрольний аспект [Електронний ресурс] / К. В. Шиманська, Я. О. Остапенко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. – 2014. – № 1 (67) . – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_esop_2014_1_10. – Назва з екрану.

51. Шматковська Т. До проблематики генезису та дефініції економічної категорії «витрати» / Т. Шматковська, Л. Демедюк, Т. Рудь // Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. – 2016. – № 2. – С. 169–182. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2016_2_16. – Назва з екрану.